

ELLA'S ROTWIJK

Het zal je gebeuren: uitgeroepen worden tot de slechtste buurt van Nederland. Terecht? 'Die Vogelaar ken me de pot op.'

Bericht uit de Kolenkitbuurt in Amsterdam.

door Mireille Capiou, foto's Jean-Pierre Jans

Welkom in de Kolenkitbuurt', staat er op een bord bij een ingang van de wijk. En daaronder: 'Verboden auto's te koop aan te bieden op de openbare weg, gemeente Bos en Lommer'. Ingeklemd tussen de ringweg A10 en het spoor van de metro scheidt dit stukje Amsterdam-West zich af als een kleine splinterbeweging met ongeveer 7000 leden. Een waterig winterzonnetje schijnt over de wijk. De Kolenkitkerk prijkt fier omhoog. Het waait. Het is koud. Slechts een enkeling loopt op straat. Her en der ligt een hoopje zwerfvuil naast de ondergrondse vuilcontainers. Een doodgevone doorde-weekse dag in Amsterdam.

'ZE PISSEN EN BLOWEN IN DE PORTIEKJES EN ZE PESTEN DE EENDEN. IK ZET GEWOON AF EN TOE OOGKLEPPEN OP. WAT NIET WEET WAT NIET DEERT.'

Dit ogenschijnlijk verlaten buurtje werd ruim een week geleden uitgeroepen tot slechtste buurt van Nederland, daarmee de Bijlmer, de Rotterdamse Schilderswijk en het Utrechtse Kanaleneiland achter zich latend op de lijst van 'krachtwijken' die was opgesteld onder leiding van ex-minister Ella Vogelaar. *RTL Nieuws* openbaarde – tegen de zin van het kabinet – de vertrouwelijke brief met een rangorde van probleemwijken. De wijk kent relatief weinig criminaliteit, maar met meer dan tachtig procent allochtonen, twintig procent werkloosheid en dertig procent van de inwoners die onder het sociaal minimum leven, werd de Kolenkitbuurt toch de wijk met de meest 'ongunstige postcode', zoals het ministerie van VROM dit verzachtend omschrijft.

Aan het einde van de straat hangt een vogel stil boven het water. Eenden lopen kwakend over het gras. "Deenaaaaa, kom hier!" Een blanke man met een pokdalig gezicht sjokt achter zijn gouden retriever aan, de hondenriem om zijn eigen nek gebonden. Het beest graaft driftig in het zand, op de vlakte waar eerst een groot huizenblok heeft gestaan. Eddy Spanjer (47), eigenaar van de hond, snapt de commotie over zijn buurt wel een beetje. Hij woont er al veertig jaar, maar moet toegeven dat het 'niet altijd lekker mixt' tussen de 22 verschillende nationaliteiten. Ook aan hangjongeren heeft hij een hekel. "Ze pissen en blowen in de portiekjes en pesten de eenden," verduidelijkt Eddy. Toch wil hij niet weg. Hij wacht rustig op de nieuwbouwwoning die hem is beloofd. "Ik zet gewoon af en toe oogkleppen op. Wat niet weet, wat niet deert." Fluitend loopt hij weg. Deena steekt haar neus verder in het zand.

Op het Ernest Staesplein staat een klein gebouw dat dienst doet als moskee, groentewinkel en frietzaak. De deur zit op slot. Aan weerszijde is speelruimte voor kinderen. Aan de achterkant zit een sportschooltje. 'Vathorst' prijkt in groezelige neonletters op de gevel. Een gedrongen roodharig vrouwtje met een pet komt naar buiten. In onvervalst plat Amsterdams schreeuwt ze naar een man verderop. "Sjaaaaaaak, ken je zo hiernaartoe komen, schat?" Tante Hennie is al 25 jaar bewoonster van de Kolenkitbuurt en eigenaresse van de sportschool waar kickboksers, worstelaars en freefighters trainen. Ze is woest over het stempel dat op haar buurt wordt gedrukt door 'de media en de regering'. "Die Vogelaar ken de pot op. Die vrouw heb ik hier nooit gezien. Zij heeft van achter haar bureautje in Den Haag maar wat verzonnen."

Tante Hennie's rode wangen worden nog feller van kleur. "Maar het is goed dat ze miljoenen naar de Kolenkit brengt, hoor, schat. Dan krijg ik tenminste de nieuwe sportschool die me al is beloofd door de wethouder. Hoe heet hij? Aboetalie."

De veelal Turkse en Marokkaanse jongeren uit de buurt die ►

► in Vathorst trainen, zijn haar kinderen. En in haar toko praten ze Nederlands, geen straattaal of Arabisch. En Ome Jan, haar man, leert ze over de oorlog, de joden en hoe zijn vader is gestorven in het kamp. “Er was hier een keer zo’n apekop op een brommert die het in zijn hoofd haalde het woord ‘kankerjood’ te gebruiken,” vertelt Tante Hennie. “Die komt hier nooit meer binnen. Ik heb hem aan zijn zwarte haren naar zijn familie gesleurd en daar in duidelijk Jordanees verteld wat dat betekent. Ze hebben me zeker begrepen, ook al spreek ik niet hun taal.” Tante Hennie vindt zichzelf een blanke allochtoon. Of een zwarte Hollandse. “Ach, ik heb gewoon de verkeerde kleur.” Ze schudt haar hoofd.

Sjaak, de drooggetrainde caramelleurige man met kaalgeschorren hoofd, stapt de sportschool binnen. Over een half uur begint de eerste training. Hij kraakt zijn knokkels, neemt een energiedrankje en stapt de *dojo* (bokszaal) in om zich voor te bereiden. Af en aan druppelt er een jongen binnen. “Dag lieverd, dag jongen.” Tante Hennie verwelkomt ze met een hartelijke kus.

Bos-en-Lommer-stadsdeelvoorzitter Jeroen Broeders is niet heel erg verbaasd over de nummer-één-notering van zijn wijk. De grote man haalt een hand door zijn bos krullen en schudt zijn hoofd. De combinatie van grote werkloosheid, armoede en slechte woningen doet de buurt geen goed. Toch was het zo’n tien jaar geleden veel erger. Maar na grondige aanpak van de problemen door zijn eigen stadsdeel is er al veel veranderd, vindt hij. Er worden nieuwe huizen gebouwd, er zijn jeugdwerkers, straatcoaches, buurtvaders en een buurtregisseur die alles goed in de gaten houden, zich bezighouden met schuldsanering, scholing stimuleren

Tante Hennie in haar boksschool

en ook huisbezoeken afleggen. Daarnaast kan hij aantonen dat de criminaliteitscijfers lager liggen dan in veel wijken in de hoofdstad. “Gemiddeld is het cijfer 100, en de Kolenkitbuurt zit op 92. Er is twee jaar geleden een inbraakgolf geweest, maar dat is zo goed als over.” Broeders wijst op een grafiek op de muur van zijn kantoor. “De subjectieve beleving van veiligheid in de buurt is wel laag,” moet hij bekennen. “Men voelt zich onveilig. Maar dat is dus niet op harde cijfers gebaseerd.”

En waar het precies op gestoeld is, snapt hij niet. “Vermoedelijk op het armoedepeil in de buurt,” zucht Broeders. Richard Gielen, woordvoerder van het ministerie van VROM, zegt dat de subjectieve beleving van de bewoners op het gebied van veiligheid, sociale overlast, vandalisme en woongenot voor het Vogelaraapport het zwaarst weegt. Hoeveel allochtone inwoners de VROM-enquêtes hebben ingevuld, is niet duidelijk. “Maar er wordt altijd een correctie toegepast op de uitslag van ingevulde vragenlijsten voor niet-teruggestuurde enquêtes,” aldus Gielen. “De problemen zitten voornamelijk achter de voordeur.”

De islamitische slagerij en supermarkt op de Bos en Lommerweg is dichtgetimmerd. Beplakt met half afgescheurde posters van discotheek Powerzone en Radio 3FM staat ze er treurig bij. De breedbeeldtelevisies met flitsende MTV-beelden in de etalage van de naastgelegen Polectro Plaza staan ermee in schril contrast. Ook in die winkel is geen klant te bekennen. Net als in de Combifotowinkel op de hoek. Gideon van de Bosch, enige medewerker van de fotozaak, hangt verveeld over de toonbank. De slechte naam van de buurt is niet van vandaag of gisteren. Toch vindt hij

Piet Borst (l.) en Chan Gadjeddas

het wel ‘wreed’ dat deze buurt op dit moment weer wordt aangevallen. Net nu het beter gaat. Jaren geleden escaleerde het nog weleens door groepen Marokkanen, maar ook de hangjongens zijn volgens hem een beetje uit het straatbeeld verdwenen. Voor zijn zaakje is slechte publiciteit niet best. “Er verdwijnen al steeds meer winkels. Eigenlijk houden alleen de Turkse tapijthandels het hoofd boven water.” Hij sluit zijn zaak af en loopt naar de overkant. “Biertje drinken.”

‘Techador Buitenkant’ staat op de lichtbak van de kleine kiosk op de hoek van de Bos en Lommerweg en de De Vlughtlaan. Vijf jonge jongens hangen verveeld tegen het portiek. Ze willen wel praten in ruil voor een bus met mooie vrouwen. “Dan laten we zien hoe leuk de buurt is,” roept eentje stoer met een grote capuchon over zijn hoofd getrokken. Een blowtje steekt uit zijn mond. Hij geeft hem door aan zijn buurman. “Seks, drugs, alcohol en rock-'n-roll in de Kolenkit.” Ze lachen en slenteren weg.

In de kiosk is de sfeer uitbundig. Mannen van allerhande afkomst drinken blikjes bier, terwijl de Hindoestaanse eigenaar pakjes Marlboro verkoopt aan toevallige voorbijgangers op weg naar de metro. De winkel fungeert als buurthuis en hangplek voor mannen die na het werk nog niet naar huis willen en samen de dag doornemen. “Het scheelt mij overlast van de jongeren,” zegt Adeel Raja, van achter de kassa. “Die komen nu niet zo snel naar binnen.” Tot zeven uur ’s avonds is hij open; dan werkt hij de mannen de straat op. Piet Borst is de beheerder van een woningblok in de Woutertje Pietersenstraat, in de volksmond het ‘Borst-blok’ genoemd. “Is het een slechte buurt vanwege de allochtonen?” vraagt hij met licht dubbele tong. “Iedereen is hier gevaarlijk, zowel blank als zwart.” Piet buldert. “Maar als ik hier weg moet, krijg ik acuut heimwee.” Het geroezemoes wordt steeds luider. “Deze buurt

Fatih Kosar

FATIH KOSAR DENKT DAT HET WEL GOED KOMT MET DE BUURT. EN MET DE JONGENS OP STRAAT. ‘OVER EEN PAAR JAAR IS HET EEN RIJKE YUPPENBUURT. LET OP MIJN WOORDEN.’

heeft nog ouderwetse romantiek,” roept Piet. Van het ‘subjectieve onveilige gevoel’ is hier weinig te merken.

In tante Hennies boksschool wordt hard getraind. De doordringende geur van vers mannenzweet vult de ruimte. Veel ‘oe’s’ en ‘aah’s’ galmen uit de *dojo*. “Je mag wel even kijken, hoor, schat, alleen niet als mijn jongens douchen.” Tante Hennie opent de deur. Tientallen donkere jongens en één meisje delen harde trappen uit tegen schenen en bokshandschoenen. Sjaak staat in het midden en deelt af en toe een tik uit. Als de les is afgelopen, stromen de natte jongens naar de bar voor een glaasje energiedrink.

Fatih Kosar (22) gooit de limonade achterover en stelt zich voor. Hij is praktisch geboren in de Kolenkitbuurt en woont als een van de weinige jongeren sinds kort op zichzelf, net buiten de buurt, vlak naast metrostation De Vlughtlaan. Fatih is een moderne maar gelovige moslim, vindt hij zelf. Hij doet – met tegenzin – het huishouden, hangt de was op, terwijl zijn Nederlandse vriendin in een kapsalon werkt en ook moslim is geworden. Hij heeft wel last van cultuurverschillen, maar een Turkse vriendin wil hij ook niet. “Daar moet je meteen mee trouwen.” Buurtregisseur Jolly Schuringa komt ook een drankje drinken in de sportschool. Zij vindt het wel goed voor haar cv dat ze in de slechtste buurt van Nederland werkt, maar eigenlijk vindt ze het een saaie volkswijk.

Na het douchen laat Fatih zijn huis zien. Een kleine duplexwoning in een gezellig hofje met groen voor de deur. Zijn kat Hippie rent over de bank. “Ik was een van de beruchte hangjongeren,” legt hij uit terwijl hij een joint rolt. “Ik deed alles wat niet mocht en heb vastgezeten. Dat gebeurt als het thuis te klein is en het er niet meer uit te houden is. Dan ga je op straat hangen.” Hij kreeg een woning, en dat heeft hem gered, vindt hij zelf. Als een van de weinige jongeren heeft hij een baan. “Ik ben lasser via een detachingsbureau.” Hij legt zijn oude maten op straat uit dat ze via het CWI een opleiding moeten doen en vertelt dat ze een uitkering kunnen krijgen. “Veel jongens weten dat niet eens,” zegt Fatih. “En dan gaan ze stelen om aan geld te komen.” Fatih denkt dat het wel goed komt met zijn buurt. En met de jongens op straat. “Over een paar jaar is het een rijke yuppenbuurt. Let op mijn woorden.”

Het is donker. Een paar jongens zitten op het pleintje bij de moskee. Piet Borst loopt zwalkend naar zijn woning. Tante Hennie staat voor de sportschool. Ze zwaait naar de jongens. “Op tijd naar bed vanavond, Bilal. Je moet morgen een goede wedstrijd vechten,” roept ze luid. En ze sluit de deuren van Vathorst. Ze vergelijkt de buurt met haar partner, Ome Jan, met wie ze al tig jaar samen leeft. Hij broemt, hij moppert af en toe, hij ruimt niet altijd op, maar toch wil je hem voor geen goud kwijt. |